

Verklein het risico op schade

Gedonder met de bliksem

Zo'n 105 dagen per jaar onweert het wel ergens in Nederland. Een blikseminslag kan uw elektrische apparatuur slopen, maar nog erger: ook brand veroorzaken.

Wat kunt u doen om het risico op blikseminslag te verkleinen?

TEKST GONNIE OUSSOREN

Jos Jansen, schade-expert:

‘Ook een rijtjeswoning in een woonwijk kan door de bliksem getroffen worden’

Het is een augustusdag. Eline Palstra uit Leeuwarden is thuis samen met haar zontje. De radio staat aan. Ze is mobiel aan 't bellen. In de verte hoort ze wat gerommel in de lucht, maar ze heeft niet echt het idee dat er een onweersbui boven hun hoofd hangt. “Het was ongeveer half twaalf in de ochtend. In tegenstelling tot 's nachts vallen de bliksemflitsen dan niet echt op”, verklaart Eline.

“En opeens was daar die gigantische harde inslag. Meteen stopte de radio. Daarna constateerde ik dat alle elektrische apparatuur uitgevallen was. De stereotoren bleek stuk, evenals de televisie in de woonkamer. Dat verbaasde me. De televisie stond op het moment van de inslag namelijk niet aan, ook niet stand-by. Naderhand bleek dat de inslag ook meerdere burens van mij getroffen had. Onze verzekeraar heeft de schade helemaal vergoed. Waar nu precies de bliksem is ingeslagen, is nooit bekend geworden. En ik vraag me nog steeds af of de bliksem nou via de kabel of via de elektriciteit is ingeslagen. Want het is wel vreemd dat de televisie boven het nog wel gewoon deed.”

Technisch verhaal

Jos Jansen is schade-expert bij Achmea Schade Service, onderdeel van verzekeringsmaatschappij Achmea. In zijn werk krijgt hij regelmatig te maken met gevallen zoals die van Eline Palstra.

Hoe ontstaat een blikseminslag nou precies? Jansen: “Dat is een vrij technisch verhaal. Bliksemontladingen ontstaan doordat warme lucht opstijgt naar koudere luchtlagen. Daardoor ontstaat een spanning tussen negatief en positief geladen elektrische deeltjes van wolk naar wolk of van aarde naar wolk. Wanneer dit sterk genoeg is geworden, ontleedt het zich. Wij nemen dat waar als een bliksemschicht. De bliksem is eigenlijk niets anders dan een gigantische vonk. Bij een blikseminslag ontstaat tijdelijk een overspanning in de elektrische installaties en apparaten. Daardoor kunnen de apparaten beschadigd worden, waardoor weer brand kan ontstaan.”

Directe en indirecte inslag

Volgens Jos Jansen is het volstrekte willekeur waar de bliksem inslaat. “De kans dat de bliksem inslaat in hoger gelegen objecten of op afgelegen plekken is misschien iets groter, maar dat neemt niet weg dat een rijtjeswoning in een woonwijk ook door de bliksem getroffen kan worden. Daar zijn allerlei natuurkundige wetten voor. Het gaat er eigenlijk om waar zich op het moment van de inslag de grootste negatieve of positieve elektrische lading bevindt op aarde. Bliksem is een elektrische ontlading tussen twee gebieden met een tegengestelde lading. Of je in huis veel negatieve of positieve lading hebt, daar heb je zelf geen enkele invloed

op. Verder kun je in z'n algemeenheid zeggen dat een zo laag mogelijke elektrische weerstand, zoals een goed geleidend voorwerp, heel bepalend is voor een inslag. De bliksem kan bijvoorbeeld eerder inslaan in een laag metalen hekwerk dan in de hoge boom ernaast. Bij blikseminslag wordt onderscheid gemaakt tussen directe en indirecte blikseminslag. Bij directe inslag slaat de bliksem direct in op bijvoorbeeld uw huis en meestal op het hoogste punt of een uitstekend deel ervan. Elektrische apparaten begeven het dan vaak het eerst en soms ontstaat er ook brand. Bij indirecte inslag vindt de inslag in de omgeving van het huis plaats, waardoor overspanning op elektrische leidingen kan ontstaan. Deze kan eveneens schade aan de daarop aangesloten apparatuur veroorzaken. Dit is inductieschade. Bij een indirecte inslag ontstaat bijna nooit brand.”

Voorkomen

Is een blikseminslag te voorkomen? “Helemaal voor 100% kun je dat nooit garanderen”, stelt Jos. “Er zijn wel allerlei middelen op de markt om de kans op schade door een inslag te verkleinen. Bliksemafleiders bijvoorbeeld, zorgen ervoor dat een woning door een inslag niet in brand vliegt. Er wordt dan een soort net van koperen leidingen over een woning gelegd, waarmee de bliksem zo snel mogelijk, buiten de woning om, naar de aarde wordt geleid. Veel

kerken, hoogbouw en (rietgedekte) boerderijen zijn voorzien van bliksemafleiders. Dat een woning met een rieten dak eerder geraakt wordt door bliksem, is trouwens een fabeltje. De kans op brand bij rieten woningen is groter, omdat riet droog en brandbaar is. De prijs voor bliksemafleiders loopt overigens in de duizenden euro's. Daarom zie je ze bij particulieren zelden. Vaak alleen bij dure villa's omdat de verzekeringsmaatschappij het dan verplicht stelt.”

Overspanningsbeveiligers

“Elektrische apparaten kunnen tegen overspanning beschermd worden door overspanningsbeveiligers aan te schaffen. Deze zijn er voor zowel de voedingskant van apparatuur als voor de antenne-ingang en telefoon. Ze zijn verkrijgbaar bij doe-het-zelfzaken en gespecialiseerde bedrijven. De prijzen variëren van € 10,- tot € 100,-. Hierbij geldt: hoe duurder, hoe beter de kwaliteit en hoe meer zekerheid. Nogmaals: 100% garantie heb je nooit. Verder is het belangrijk dat je bij onweer dat dicht in de buurt is, de stekkers uit het stopcontact haalt. En denk daarbij ook aan de antennekabels en de kabel voor de telefoonverbinding. Daar is het denk ik bij de televisie van Eline ook misgegaan. Enerzijds heb je de voeding via de stekker, maar de andere ingang is via de antenne.” ←

Verzekerd bij FBTO

Wist u dat schade als gevolg van blikseminslag, zowel directe als indirecte inslag, bij verzekeringsmaatschappij FBTO volledig vergoed wordt? Vereniging Eigen Huis heeft speciaal voor haar leden flinke kortingen bedongen bij FTBO. Kijk voor meer informatie over de FBTO Woonverzekering en voor het berekenen van uw premie op www.eigenhuis.nl/verzekeringsservice

Bliksem:

De feiten

- De kans dat uw huis door de bliksem wordt getroffen is jaarlijks 1: 500.000 (bij benadering)
- Jaarlijks zijn er ongeveer 100.000 blikseminslagen (in woningen, veld of andere objecten) in Nederland.
- Schade als gevolg van (in)directe blikseminslag ontstaat in 30% van de gevallen via het stopcontact, in 70% van de gevallen via telefoonlijnen en kabels.
- Hoe dicht je bij het onweer zit, kun je uitrekenen door het aantal seconden tussen het zien van de bliksem en het geluid van de donderslag te vermenigvuldigen met 300 meter.

Aan te bevelen

- Trek alle (antenne)stekkers uit het stopcontact en trek ook de kabels van onder andere de telefoon eruit.
- Schaf een bliksemafleider aan. Geen goedkope oplossing, maar voor hoge huizen en woningen met rieten daken is het geen overbodige luxe.
- Geef de voorkeur aan een schotelantenne in plaats van een antenne boven op het dak, die boven andere delen van de woning uitsteekt.
- Gebruik speciale overspanningsstekkers of overspanningsfilters.